(Nro. 277.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 139. 3. Grudnia 1821.

Wiadomości kraiowe.

Z Wiednia d. 19. Listopada. — Ces. Król. połączona Kancellaryia nadworna, mianowała dotychczasowego drugiego Kommissarza Cyrkułu Tarnowskiego, Jędrzeia Eitmayera de Adelsburg ze względu iego zaszczytnie okazanych zasług Kommissarzem Cyrkułowym pierwszey klassy.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney

Podług naynowszych wiadomości ze Stanów Zjednoczonych, grassuie wciąż żółta gorączka w zarażonych częściach Państw Związkowych. W Baltimore, Norfolk i Państwach ościennych codziennie wiele umiera osób. Zaraza ta pustoszy mocno Sheenstown w Wirginii; pomiędzy wielu rodzinami iuż niema nikogo, aby miał staranie o chorych, atoli podczas gdy Wirginiia i część Mayerlandu mocno są tą plagą dotknięte, Nowy Orlean i Savanah co tyle wycierpiały, są zupełnie w tey mierze spokoyne.

Ameryka Hiszpańska.

Marakaibo osadzili iuż powstańcy Kolumbiyscy.

Wiadomości giełdy Hamburgskiey zawieraią z Hawanny z d. 27. Sierpnia: »Nasz wczorayszy dziennik rządowy (*Diario del Gubierno*) zawiera przedstawienie podane przez naszych Reprezentantów przy Stanach, Jenerała Jose Zayas (iako wiadomo poźniey z posiedzeń wyłączonego) i Jose Benitez do Króla Jego Mości, przeciwko ograniczeniu, ustaw cłowych wydanemu względem handlu tey wyspy. W przedstawieniu tem wyrażono otwarcie, iż ieżli obstawać będą za wprowadzeniem tey taryffy na wyspie Kubie, wyspa ta odpadnie od matki oyczyzny. »Żądamy mówią nasi Deputowani« zupełnego uchylenia systematu zakazuiącego, iak dalece dotycze się handlu wyspy Kuby, albowiem od tego zawisły korzyści Monarchii Hiszpańskiey abyśmy niepodlegali ograniczeniom handlowym.« Cała ludność tey wyspy podaną iest w owem pismie na 666,980 dusz, z których 225,268 iest niewolników. Białych liczba wynosi 290,021 reszta 145,691 są wolni kolorowi. W ciągu lat pięciu od początku roku 1815 aż do końca 1819 wyprowadzono płodów tey wyspy na 11,679 okrętach, które do portu Hawanny zawinęły, pomiędzy temi okrętami było 2137 Hiszpańskich reszta zaś 9542 zagranicznych. Jedynie w Prowincyi lub obwodzie Stolicy istnieie teraz 779 plantacyy kawy naylepszego rodzaiu; postępy wyspy w każdym względzie, iedynie od roku 1809, od czasu iak handel Hawanny otwartym został dla wszystkich narodów, niezmiernie są wielkie i dotyczą się większey części ludności. Deputowani czynią uwagę, że wyspa nie ma dwunastey części ludnosci, iakaby wyżywić mogła, że niedostaie iey niewolników; iż ogólnie zdolna iest do uprawy a teraźnieyszy stopień pomyslności, uzyskała szczególniey w dwunastu latach, podczas których zarobkowość we względzie przywozu i wywozu była z więzów uwolniona. W przedstawieniu owem odnoszą się oni ieszcze do tych wielkich zasiłków pieniężnych, które podowczas byli w stanie dadź matce oyczyznie; wzmiankuią o korzyściach, iakie nad nimi ma Brazyliia i Indyie Angielskie w uprawie cukru, pierwszy kray przez ciągły handel niewolnikami, drugi przez taniość ręcznych robot i zbytek rąk do uprawy. Przywodzą, iż wyspy Angielskie zachodnie stosunkowo więcey maią niewolników do uprawy roli, iak ich wyspa.

Żądaią zniżenia opłaty dawniey ustanowioney na korzyść okrętów zagranicznych i rozciągnienia dawnieyszych przywileiów Hawanny na porty: Matanzas, Santiago de Cuba i Trinidad, do teyże samey wyspy należących. Powtarzaią, iż uległość nowey taryfie byłaby zupełną zgubą Kuby, wyspy tyle ważney dla Hiszpanii iak Królestwo, a której utrata zniszczyłaby na zawsze panowanie i wpływ Hiszpanii na nowy świat.

)(

Portugaliia, Brazyliia i Algarbiia.

Rząd wydał rozkazy, aby cztery batałiony piechoty wsiadły na okręty; maią one bydź posłane do Rio-de-Janeiro i Fernambuku stosownie do uchwały Stanów. Trzy batalliony przeznaczone są do Rio-dę-Janeiro a ieden do Fernambuku.

Hiszpaniia.

Naynowsze wiadomości względem stanu zdrowia w Hiszpanii coraz są bardziey zaspokaiaiące. W prawdzie donoszono pod d. 23. Października z Kadyxu, że tam więcey ieszcze umiera ludzi, ponieważ w ciągu dni trzech umarło 43 osób i że miasto San Lucar de Barrameda ogłoszono za zarażone. Z Malagi zaś zawiera Konstytucyionista list z d. 25. Października, iż tam z wielkim strachem unikniono niebezpieczeństwa; połowa ludzi wyszła w istocie z miasta; lecz nikt nie umarł na zarazę. — W Sewilii stan zdrowia był dobry. — Wiadomości, które w d. 2. Listopada odebrano w Perpignan z Barcellony, potwierdzaią doniesienia o zmnieyszaniu się zarazy i chłodnieyszem powietrzu. — PP. Pariset i Bally przyszli do zdrowia, ostatni miał w d. 15. wyiechać. Mieszkańcy zaymuią powoli szałasy wystawione pod górą Juich i wsie przyległe. Maiętnieysi utrzymuią się własnym kosztem. Uboższych wspiera Rząd za pomocą miliona realów, które mu pożyczył patryiota Amerykanin; a które temu oddane będą że sładki otworzoney w całey Hiszpanii. Mieszkańcy przez wdzięczność mianowali go dowodzcą gwardyi narodowey i Regidorem miasta.

Podług wiadomości z Madrytu z d. 1. Listopada, dotychczasowy Minister skarbu P. Barrata żądał swoiego uwolnienia, Król zezwoliwszy na takowe mianował tymczasowym onegoż zastępcą Naczelnika wydziału z Ministeryium spraw Wewnętrznych Don Angelo Vallejo.

Obadwa Naczelnicy wydziałów w Ministeryium Skarbu mieli udadź się do Krola, że o nich w tey mierze zapomniano i iak zapewniaią prosić chcą o uwolnienie, ieżli nie otrzymaią pomyślney odpowiedzi. — Jenerał Porucznik Don Janvier de Abbadia mianowany iest Naczelnikiem politycznym Murcyi. W Maladze sprawował on zaszczytnie swóy urząd, i mieszkańcy Murcyi spodziewaią się, że położy koniec nienawiści stronnictw, która rozdwaia ich piękne miasto. — Zanim ieszcze P. Barrata wziął był uwolnienie, ieden z tuteyszych dzienników namieniał o sporach zaszłych w Ministeryium; iedną stronę utrzymywali PP. Felin, Cano, Manuel i Barrata; drugą zaś PP. Bardaxi, Escudero i Sanchez Salvador; Minister osad, P. Pelegrin do żadney nienależał strony.

»Zdaie się, dodaie ów dziennik, iż ten JW. Pan miłuie pokóy, iak to dowodzi gorliwość iego odpowiadaiąca życzeniom Stanów w zarządzaniu sprawami Amerykanskiemi.« — Sąd Appellacyyny Sarragoski potwierdził wyrok, zapadły przeciwko Villamora, wskazuiący onegoż na osmioletnie wygnanie do wysp Kanaryyskich.

Grenadyiery prowincyyne, którzy należeli do rozruchów w Pamplonie podczas wyborów, posłani do Estella i tamże zwinięci zostali. — Stan kupiecki Kadyxeński podał w d. 22. Października do Stanów ważne pismo względem upadku tamecznego handlu i wskazał w temże środki onemuż zaradzenia. Imieniny Riega obchodzono tamże w d. 24. z niezmierną okazałością; lecz przytem żadnego niebyło zamieszania.

W d. 29. i 30. Października trudniły się Stany proiektem do prawa względem ozdób woyskowych i odesłały do Kommissyi Woienney proiekt Ministra Woyny dotyczący się podziału Hiszpanii we względzie woyskowym. Poselstwo Królewskie oznaymiło, iż Król zalecił Radzie Stanu, zdać sprawę ze środków, iakieby przedsięwziąć można w osadach dla przywrócenia pokoiu. — Proiekt do prawa o urządzeniach dobroczynnych i zdrowia odczytano po pierwszy raz. — W dniu wspomnionym 30. Paźdz. ukończono na reszcie długie rozprawy nad 39. paragrafem istnieiącey taryfy myta, i takową przyięto, pomimo sprzeciwienia się Deputowanych myślących po kupiecku. Hrabia Torreno okazał się gorliwym obrońcą teyże, i wskazał za przykład Francyię i Ziednoczone Stany, które pomyslność swoiego przemysłu winny są zakazowi wprowadzenia obcych towarów. Paragraf 38 rozporządza założenie składów na obce towary, które w ciągu dwóch lat powinny bydź wywiezione. W pierwszym roku pobieraną będzie opłata od składów 2 procentu, w drugim 1 procent.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Podług naynowszych wiadomości z Londynu powrócił Król Jego Mość Angielski w d. 8. z. m. po godzinie 6 wieczorem w pożądanem zdrowiu do pałacu Carlton z podróży przedsiewziętey na stały ląd. Król przybył zeszłey nocy do zatoki Ramigate i noc przepędził na Yachcie swoim, z którego wysiadł nazaiutrz rano i udał się lądem do Londynu. Przyby-

bycie Monarchy do Stolicy zwiastowały wystrzały z dział w St. James Parku i odgłos dzwonów przyległych pałacowi kosciołów.

Margrabia Londonderry wysiadł w d. 6. z. m. na ląd w Ramsgate, i udał się do Walmur Castlo, wieyskiego mieszkania Hrabiego Liverpool.

Słychać, że Król za nim w roku przyszłym poiedzie na ląd stały, zwiedzi Szkocyię i że Xiąże Athol zaczął urządzać dla Jego Królewskiey Mości gwardyię przyboczną w prawdziwych ubierach Szkockich górali.

Nie przywrócono ieszcze spokoyności w Hrabstwie Limerick, włościanie nie przestaią popełniać zaboystwa i szukać po nocach broni. Niedawno otrzymał sierżant Adore *Yeomanry* (Policyi) list pocztą sobie nadesłany, podpisany przez naczelnika niechętnych włościan, Kapitana Rock i Porucznika Starlight (imiona fałszywe), w którym mu donoszą, iż następuiące przeznaczyli nagrody: za każdą broń zdobytą na *Yeomanrze* 10 funtów szterl.; za każdego zabitego Yeomanra 20 funt. szterl.; za każdego sierżanta Policyi 50 funt. sterl., a za każdego Officera 100 funt. szterl. Zaboyców Majora Going ieszcze nie odkryto, i zdaie się, iż przeznaczona wielka nagroda chybiła zupełnie celu.

W Dublinie uczyniono proiekt, uwieńczenia obrazu Williama III. w d. 4. z. m. iako w dniu urodzenia tego Monarchy. Ponieważ zaś obawiano się, aby nie ściągnąć niechęci Ktolików i onych nie oburzyć na nowo, coby się sprzeciwiało zaleconemu przez Króla pobratymstwu, zatem starsi gminni zakazali tego uwienczenia, tem bardziey, że dzień czwarty przypadł na Niedzielę, którey naruszać się niegodzi. Atoli w dniu następuiącym iuż obraz ten był uwieńczony pięknie, i tak zostawał przez dzień cały.

W Londynie zawiązało się towarzystwo bibliyne kobiece. Xięzna Kent iest Prezydentką związku. Sto siedmdziesiąt dam zebrało się dla przyymowania składek, do sprawienia i rozdawania biblii. Bibliie rozdawane będą samym kobietom.

Jak wiadomo Rezydenci Angielscy i kupcy w Mocka obrażeni zostali przez Imana, bez odebrania potem należnego zadosyć uczynienia. Rząd Angielski w Bombay zniewolony został do uczynienia sobie owego zadosyć uczynienia zbroyną ręką. W tym celu wysłano wyprawę pod rozkazami Jenerała Majora Smith przeciwko Arabom Beni Bu Ali, nad morzem czerwonem; wyprawa ta przybywszy na mieysce zastała iuż Arabów ze swey strony uzbroionych. Kilka potyczek stoczonych, nie stanowczych przyniosło obiedwom stronom stratę, atoli w d. 3. Marca przyszło do bitwy, dosyć w prawdzie krwawey, lecz takowa zakonczyła się z zupełnem zwycięztwem dla kompanii, która potem zawarła bardzo pomyślny traktat.

Przy nadchodzacey zimie niezmiernie zaczynaią się powiększać złodzieie i rozboynicy w Londynie i iego okolicach. Doniesienia Policyi przerażaią. Już wypadki takowe nie zdarzaią się, iak niegdy podczas oncy w mieyscach odległych i ulicach, lecz wśrod dnia w dzielnicach naybardziey uczęszczanych; napadaią oni kupami, członki onych wspieraią się nawzaiem chytrością i gwałtem i często poymanych odbiiaią Policyi.

Francyia.

Margrabia Lally-Tolendal złożył Izbie Parów w d. 10. Listopada w imieniu Kommissyi proiekt do dziękczynnego adressu. Odesłano go pod rozpoznanie biór, a w d. 13. t. m. miano go przełożyć pod rozwagę Izby. Poczem Izba utworzyła swoich sześć biór i Kommissyią petycyy. — Izba Deputowanych zatrudniona ieszcze badaniem pełnomocnictw; Izba zbierze się w d. 12. dla słuchania w tey mierze zdania sprawy.

Króla Angielskiego, który w d. 7. Listopada przybył z Brügge o godzinie 5 do Kaletu, i stanął w domu gościnnym Dessein, powitał Xiąże de la Chatre i Margrabia Jumilhac. Król zaprosił do swoiego stołu obudwu tych Deputowanych, Prefekta, Burmistrza, Kawalera Stewart, który ziechał do Kaletu i wielu innych znakomitych Anglików. O godzinie 10 ziechał Xiąże Angouleme do Kaletu, udał się natychmiast do Króla, który go przyiął uprzeymie, zabawił z nim pół godziny i potem wsiadł na okręt. Xiąże Angouleme spodziewany był o godzinie 10 wieczorem w Paryżu; iego małżonka wyiechała na przeciwko niemu.

W Departamencie uyścia Rhodanu poymano kilku młodych ludzi z północnych Niemiec podróżuiących piechoto i bez paszportów, i iako włoczęgów stawiono ich przed Sędziego instrukcyynego w Tarascon; nie mieli oni pieniędzy i chcieli iak się wnet wydało wsiąść na okręty i popłynąć do Morei. Mówią, iż ich odeszlą za granicę. Zdarzenie to wyraża pewna gazeta, niechay posłuży za naukę tym Niemcom, którzy bez pieniędzy i paszportów udaią się do Marsylii wystawiaiąc się na pewną nędzę i wiele nieprzyiemności.

Na granicach Francuzkich mocno czuwaią teraz Władze cłowe dla zapobieżenia wprowa-

dzeniu towarów obcych. Niedawno schwytali urzędnicy cłowi w okolicy Dunkierki wielki zapas towarów, które chciano potaiemnie wprowadzić do Francyi. Z resztą uważaią, że fabryki w Flandryi Francuzkiey, w Pikardyi i Artois nie zaymowały nigdy tyle ludzi i nie były nigdy w tak kwitnącym stanie iak teraz własnie.

W dniu 10. Listopada wytoczono znowu przed Sądem Karzącym Paryzkim sprawę o pisma buntownicze. Jedno z tych ma tytuł: »O wyborach«; drugie: »Głos wolności na grobie Napoleona.« Autor, który na tytule obudwóch pism zapewne fałszywie nazwał się Fryderykiem, i którego dotąd nie można było schwytać, po krótkiem wywodzie prawnym skazany zaocznie na dwóletnie więzienie i karę pieniężną 2,000 franków; wspólnie zaś oskarzony drukarz i nakładca obudwu tych pism Terry został uwolniony.

Szwecyia i Norwegiia.

List ze Sztokolmu z dnia 6. Listopada donosi: »Dzień wczorayszy przeznaczony na odsłonienie statuy Karola XIII., był tu z uroczystością obchodzony. Gdy Marszałek Panstwa dał znak do odsłonienia oney, a ta w całym ukazała się przepychu, pozdrowił ią Król pałaszem. Woysko robiło bronią, trąby zabrzmiały, a działa dały 122 wystrzałów, na które odpowiedziały ciężkie działa w Skopsholmie i z bateryy i szalup kanonierskich. Poczem piechota strzelała bataliionami. Tymczasem zsiadł Król z konia, wstąpił na podwyszone mieysce koło statuy, Ministrowie Państwa, Magnaci i Radcy Stanu uszykowali się po prawey i lewey stronie Króla. Poczem przeciągało woysko pod dowodztwem Następcy Tronu przed Królem, pozdrawiaiąc wraz i statuę i Króla bronią i chorągwiami. Rada Stanu Szwedzka i Norwegska udała się potem do zamku, dla złożenia Królowi dzięków za wystawienie tego pomnika. — Wieczorem 10000 rac wypuszczonych rozpoczęło wspaniałe i piękne sztuczne ognie. Przed zamkiem paliła się cyfra zmarłego Króla w ogniu złotym, aż do poźney nocy. Nawet niektóre wieże kościelne smakownie były oświecone. Dzisiay dany będzie obiad kosztem Króla dla 1100 ubogich; tego wieczora oświecono ogniem bengalskim Nordenstrom i statuę.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 27. Listopada. — Jarmark walny tuteyszy, który się miał wczoray ukończyć, przedłużono do przyszłego Poniedziałku.

Turcyia.

Podług wiadomości udzielonych przez szyprów, odebranych w d. 14. z. m. w Wenecyi, zawinąć miała flota Turecka do portu Sada (w stronie północney wyspy Kandyi) gdzie zdaie się, iż będzie chciała przezimować podczas burzliwey pory roku.

Równie okręt z Cypru, który zawinął do Wenecyi przywiozł wiadomość o odebraniu na tey wyspie Firmanu W. Sułtana, w skutek którego spodziewano się, iż przywrócone będą porządek i spokoyność, na owey wyspie, która kilka tygodni była widownią strasznych zgroz. W tey niezawodney nadziei, kilka podróżnych, którzy iuż wsiedli byli na okręt wspomniony chcąc opuścić wyspę, wysiedli na ląd i powrocili do domów. Mohammed Szerif Basza były Wielkorządzca Cypru, któremu popełniane na tey wyspie zgrozy szczególniey przypisuią iest oddalony i zbiegł. Firman W. Sułtana zaleca surowo, aby tak własność kościołów Greckich iak i osób poiedyńczych zrabowane podczas ostatnich rozruchów były powrócone i zapewnia wszystkim spokoynym mieszkańcom tey wyspy zupełną opiekę.

Kraie Barbaryyskie.

Podług wiadomości z Tangeru z d. 23. Października wyruszył Muley Seid ze starego Fezu do Mequinez, w zamiarze udania się ztamtąd do Marokko, gdzie są skarby wuia iego Muley Solimana. Skoro tenże odebrał o tem wiadomość, wyszedł z woyskiem na przeciw swoiego siostrzeńca, i zadał mu taką klęskę pod Geferüz, że Muley Seid zaledwie schronił się do sławnego mieysca świętego: Muley-Dris, gdzie boso i z twarzą ku ziemi błagał przebaczenia wuia swoiego. Santon Huasan, Sidijach el Haros, naygłownieyszy sprawca domowey woyny zginął od kuli działowey, w chwili, gdy chciał dosieść konia dla ratowania się ucieczką. Zapewniaią ieszcze, że Muley Soliman wyruszył w 12000 ludzi d. 8. t. m. do Tetuan, a w d. 11. miał się z nim połączyć iego naystarszy syn Muley Ali w 4000 ludzi z działami, dla bombardowania Tetuan, gdzie nie chciano wierzyć klęsce Seida pod Geferüz i twierdzono, iż iako zwycięzca poszedł do Marokko, dokąd go mieli powołać Możni Państwa na Koronacyią.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.